

Miljödepartementet
Klimatenheten

Yttrande över Remiss av förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/841 (LULUCF) och förordning (EU) 2018/1999

Sammanfattning

- LRF anser att de gröna näringarna har en central roll i den gröna omställningen. För att kunna göra det måste leveransen av biomassa till samhället öka för att kunna substituera fossila produkter. LULUCF-förslaget går i motsatt riktning genom att låta skog och mark vara kolsänkor som anses kunna kompensera för historiska och fortsatta fossila utsläpp i andra sektorer. Detta är feltänkt och farligt. I stället bör fokus vara på att stimulera bioekonomin för att snabbt kunna fasa ut fossilförbrukningen med bibehållen välfärd.
- LRF anser att Sveriges föreslagna sänka till 2030 om 47,3 miljoner ton CO₂-ekivalenter är för stor och bör förhandlas ner. Inget annat land i EU har lika stor sänka som Sverige. Sveriges sänka bör ligga i nivå med de svenska klimatmålen.
- LRF välkomnar kommissionens ambitiösa klimatambitioner men anser inte att svenska skogsägare ska drabbas för att övriga sektorer ska kunna fortsätta använda fossila råvaror.
- Den föreslagna sänkan skulle innebära att avverkningsnivån skulle behöva sänkas cirka 15-17 procent. Det skulle få allvarliga konsekvenser för svensk landsbygd, den svenska skogsnäringen, svenska skogsägare och för möjligheterna att leverera förnybar och hållbar ersättning till dagens fossilbaserade produkter och tjänster.
- Skogspolitik är nationell kompetens. EU-kommissionens förslag respekterar inte detta. LRF är också negativa till att ländernas mål ska tilldelas via delegerade akter. Det riskerar bli en toppstyrning från EU baserad på godtyckliga principer med bristande hänsyn till den variation av många fall välfungerande lokalanpassade praktiker som råder i medlemsstaternas skogsbruk.
- LRF avstyrker i dagsläget förslaget om att slå ihop jordbruk, skog och mark i en ny sektor, AFOLU. Vi bedömer att klimatnyttan är tveksam då fokus för en avsevärd tid framöver måste ligga på att få bort de fossila utsläppen men också för att ett sådant system ser ut att löpa stor risk att flytta snarare än minska klimatutsläpp. Vidare är kunskapsläget och beräkningsgrunderna kring de olika klimatgaserna kopplade till lantbruk och annan markanvändning ytterst osäkra.

Generella kommentarer

Jord- och skogsbruk har en unik möjlighet att ställa om samhället från fossila insatsvaror till förnybara. Genom långsiktig skötsel av skog och mark kan de gröna näringarna leverera mat, energi och biobaserade material som vi behöver i vårt moderna

välfärdssamhälle. Den svenska skogen har på de senaste hundra åren inte bara fördubblat sin kolinlagring utan skogsbruket har samtidigt fördubblat uttaget av biomassa till produkter och energi. Det har skett genom en aktiv skötsel av skogen av Sveriges cirka 320 000 skogsägare samt skogsägande företag. Exemplet visar att det går att både ha en aktiv och stabil kolsänka i skogen samtidigt som skogen brukas för att producera biomassa som kan substituera klimatskadliga material.

I EUs ”Fit for 55” – paket finns flera förslag för att minska EUs nettoutsläpp av växthusgaser med 55 procent till 2030. Ett av förslagen är en revidering av LULUCF-direktivet. LULUCF-förslaget innebär stora förändringar från och med 2026 där skogens roll som sänka förstärks. EU ska till 2030 ha en gemensam sänka om 310 miljoner CO₂-ekvivalenter. Från 2031 föreslås jordbruket ingå i en gemensam ny kategori kallad AFOLU (jordbruk, skog och mark) och från 2035 ska sektorn vara klimatneutral och därefter stå för ett nettoupptag för att kompensera fortsatta utsläpp från andra sektorer.

LRF ser positivt på kommissionens klimatambitioner men ser tyvärr att kommissionen väljer en väg som fokuserar på att skapa sänkor i skog och mark i stället för att stödja bioekonomin att växa och producera material som kan ersätta fossila motsvarigheter. Sänkor i biomassa är inte lika säkra som en utfasning av fossila utsläpp. Vi har i nutid sett både stormar, skogsbränder och insektsangrepp orsaka att skogar dör och släpper ut koldioxid utan att vi haft möjlighet att nyttja materialet i samhället. Torrare somrar och varmare vintrar riskerar att samtidigt minska inbindningen och öka utsläppen av kol från jordbruksmark trots lantbrukares ansträngningar. Dessa störningar kommer dessutom med stor sannolikhet att öka i och med ett förändrat klimat. Kommissionen bör i stället fokusera på att uppmuntra ett aktivt brukande för att bibehålla friska och välmående skogar och jordbruk som ökar produktionen av virke, livsmedel och nya förnybara material samt stabila ekosystemtjänster. LRF vill påminna om att inlagringen av koldioxid är som störst när trädens tillväxt är hög, dvs när träden är unga. Att skapa sänkor i skog och mark på kort sikt kan dessutom vara en dålig lösning på lång sikt som visat av internationellt ledande forskare¹.

Kommissionen föreslår att Sveriges sänka till 2030 ska öka till 47,3 miljoner ton CO₂-ekvivalenter. Det är det största sänkan av alla europeiska länder. Dagens sänka är cirka 36 miljoner ton CO₂-ekvivalenter. Det är en ökning som kommer få påtagliga konsekvenser för svenska skogsägare och skogsindustri. Det finns i princip bara två sätt att öka sänkan och det är att öka tillväxten eller att minska avverkningarna. Vi bedömer inte att det är möjligt att öka tillväxten i de svenska skogarna i denna omfattning på så kort tid. Andra förslag i ”Fit for 55”-paketet tillåter inte heller sådana åtgärder. Att minska avverkningen skulle på kort sikt öka sänkan eftersom svenska skogar är

¹ Cowie, A.L., Berndes, G., Bentsen, N.S., Brandão, M., Cherubini, F., Egnell, G., George, B., Gustavsson, L., Hanewinkel, M., Harris, Z.M., Johnsson, F., Junginger, M., Kline, K.L., Koponen, K., Koppejan, J., Kraxner, F., Lamers, P., Majer, S., Marland, E., Nabuurs, G.-J., Pelkmans, L., Sathre, R., Schaub, M., Smith, C.T., Jr., Soimakallio, S., Van Der Hilst, F., Woods, J. and Ximenes, F.A. (2021), Applying a science-based systems perspective to dispel misconceptions about climate effects of forest bioenergy. *GCB Bioenergy*, 13: 1210-1231. <https://doi.org/10.1111/gcbb.12844>.

välskötta och växtkraftiga. På längre sikt kommer även våra skogar bli äldre och då avtar inlagringen av koldioxid samt att risken för skador och utsläpp ökar. Vi har alla senaste tidens stormar, skogsbränder och insektsskador i minne. Att begränsa analysen till LULUCF-sektorn kommer inte gynna klimatet. De varor som inte produceras om avverkningen minskar kommer behöva ersättas av något annat. En stor andel (cirka 80 procent) av våra skogsprodukter exporteras så en nerdragning av svensk produktion skulle även leda till ökade utsläpp utomlands när dessa produkter ska ersättas med mindre klimat- och miljöeffektiva alternativ eller i värsta fall fortsatt fossilförbrukning. Det kraftfullaste sättet att motverka klimatförändringarna för LULUCF-sektorn skulle vara att öka tillväxten och ersätta ännu mer fossila produkter. Tyvärr riskerar andra politiska förslag att motverka den möjligheten.

Enligt EU:s klimatlag kan endast 225 miljoner ton upptag tillgodoräknas för att nå Unionens gemensamma mål om minskade nettoutsläpp med minst 55 procent till 2030. Den ytterligare ökningen av kolsänkan kan därmed enbart bidra till att överträffa 2030-målet. Med tanke på de negativa konsekvenserna för möjligheterna till omställning och substitution som en för stor sänka kan orsaka bör den föreslagna sänkan om 310 miljoner ton CO₂-ekvivalenter omprövas.

LRF avstyrker i dagsläget förslaget om en gemensam AFOLU-sektor. Vi ser stora risker att skogsrika länder tvingas ”kompensera” för utsläpp i länder med en stor jordbrukssektor eller, ännu värre, fossilförbrukning. Åtgärder för att minska klimatpåverkan bör ske inom respektive sektor och land utifrån dess specifika förutsättningar. De biologiska utsläppen från jordbrukssektorn är dessutom behäftade med stor osäkerhet. Kunskapsläget för metan och lustgas är för bristfälligt för att ligga till grund för att skapa begränsningar i brukandet. Det är för osäkert om dessa begränsningar har någon klimatnytta i praktiken. AFOLU-sektorn riskerar därmed att bli ett siffertrixande med tveksam klimatnytta. Om AFOLU skulle införas bör målnivån vara på landnivå, precis som för LULUCF. Enligt förslaget ska hela AFOLU-sektorn uppnå klimatneutralitet till 2035. LRF ser en risk i att det kan leda till minskad självförsörjningsgrad, ökad import och läckage av växthusgasutsläpp. Oavsett vad kommissionen tycker om de gröna näringarna kommer EUs befolkning behöva mat, energi och material till hus, förpackningar, hygienprodukter mm. Det är inte sannolikt att produkter som importerats till EU har lägre klimatavtryck än de som produceras inom EU.

LRF anser att den föreslagna beräkningsmodellen måste ifrågasättas av svenska regeringen. Beräkningsgrunden utgår från data som överskattar Sveriges kolsänka. Sveriges åtagande blir därför oproportionerligt högt. Sveriges mål bör sänkas för att vara i linje med vårt klimatpolitiska ramverk. Åtagandet ska inte hindra en fortsatt utveckling av bioekonomin i Sverige och tillåta en fortsatt hög aktivitet i svenskt skogsbruk. Svenska skogsägare ska inte styras av Sveriges tilldelade åtagande i LULUCF. I stället bör regeringen jobba med att skapa drivkrafter för att skogsägare ska känna tillförsikt i att investera i ett långsiktigt hållbart skogsbruk. Vidare bör medlemsländernas åtaganden bör vara indikativa för att kunna ta hänsyn till naturliga variationer och för att gynna åtgärder som har effekt även efter 2030.

Regelverket bör premiera utveckling av mätmetoder och om ett medlemsland har nationell statistik av bättre kvalitet måste den få nyttjas. Det måste också finnas en förståelse för att lantbrukssektorerna präglas av större osäkerhet än många andra, inte minst genom sitt väderberoende. Den linjära banan för årliga mål måste därför vara indikativ och inte belagd med straff om ett medlemsland avviker från kurvan under ett enstaka år.

Nuvarande ”Harvested Wood Products” föreslås att bytas ut mot ”Carbon Storage Products” och fler kategorier kommer inkluderas (byggmaterial, fibrer, polymerer). Det kan vara positivt förutsatt att även produkter som har relativt kort livslängd men stor substitutionsnytta inte missgynnas. För att säkerställa att den fulla nyttan med förnybara produkter framför fossila lyfts fram bör en benämning av typen ”Fossil Substitution Products” utredas.

För perioden 2026-2030 införs en gemensam flexibilitetsmekanism för naturliga störningar. För att den mekanismen ska kunna nyttjas måste ett antal villkor vara uppfyllda, bl.a. ska unionens mål om 310 miljoner ton uppfyllas. Medlemsstaterna kan också välja att sälja sina krediter i stället för att låta dem ingå i flexibilitetsmekanismen. Det är därför osäkert hur denna flexibilitet kommer kunna användas. Huruvida råvaran får tas tillvara eller inte efter en naturlig störning måste analyseras ytterligare.

EUs växthusgasmål till 2030 ska nås på ett kostnadseffektivt sätt och samtidigt genomföras på ett rättvist sätt och med bevarad miljöintegritet. LRF anser inte att det remitterade förslaget är kostnadseffektivt eller rättvist. Det bryter också mot det nationella självbestämmandet. Regeringen måste säkerställa att förordningen inte leder till att svensk skogsvårdslagstiftning eller naturvårdslagstiftning måste ändras.

Avslutningsvis vill LRF framföra att vi är oroliga för att EU har en allt för stor tilltro till sänkor i jordbruk, skog och mark. Kollager i biomassa är inte permanenta utan kan relativt lätt återgå till atmosfären och kan ge kraftig negativ klimatpåverkan av andra utsläpp, främst lustgas. Att undvika fossila utsläpp är däremot en permanent lösning som minskar klimatpåverkan för hundratals eller t.o.m. tusentals år framåt. Det är därför mycket viktigt att den svenska regeringens ståndpunkt är att både EUs och Sveriges sänkor måste vara väl avvägda och absolut inte tas som intäkt för fortsatt fossilförbrukning. Vidare bör den svenska regeringen jobba för att EU respekterar det nationella självbestämmandet över skogen.

Pernilla Winnhed
Avdelningschef
Näringspolitik och Företagande

Magnus Kindbom
Skogsdirektör LRF Skogsägarna